

بررسی عنصر شخصیت و شخصیت پردازی در نمایشنامه ی «اژدهاک» بهرام بیضایی، برگرفته شده از داستان های شاهنامه فردوسی

دکتر مریم شعبان زاده^۱، حسنیه نخعی^۲، زهرا رحیمی^۳

۱-دانشیار زبان و ادبیات فارسی دانشگاه سیستان و بلوچستان

۲-کارشناس ارشد زبان و ادبیات فارسی دانشگاه سیستان و بلوچستان

۳-کارشناس ارشد زبان و ادبیات فارسی دانشگاه سیستان و بلوچستان

چکیده

جهت حفظ و زنده نگه داشتن آداب و رسوم موجود در شاهنامه فردوسی، و بهره گیری از گنجینه ی ارزشمند فرهنگ غنی گذشته، متناسب با شرایط و بنا به اقتضای هر دوره ای، نویسندگانی در دوره های مختلف به اقتباس از داستان های شاهنامه، در قالب نمایشنامه روی آوردند. از جمله ی این نویسندگان می توان به بهرام بیضایی اشاره کرد که از سال ۱۳۴۰ به نوشتن این نوع از نمایشنامه ها روی آورد. از مهم ترین نمایشنامه های وی که با الهام از داستان های شاهنامه خلق شده اند می توان به نمایشنامه ی «اژدهاک» اشاره کرد که سرگذشت شخصیت اسطوره ای «ضحاک ماردوش» را روایت می کند. در این پژوهش سعی شده است، به بررسی عنصر داستانی شخصیت و شخصیت پردازی در این نمایشنامه، پرداخته شود. این بررسی نشان می دهد بهرام بیضایی، در اقتباس از داستان اسطوره ای «ضحاک ماردوش» شاهنامه، به روایتی متفاوت از اصل داستانی نمایشنامه و شیوه ای متفاوت در شخصیت پردازی داستان، روی آورده است. به طوری که، برای حضور هر شخصیت در نمایشنامه عوامل متعددی را ذکر کرده است که شخصیت با توجه به آن عوامل ایفای نقش میکند. این پژوهش می تواند به ما در آشنایی با پاره ای از فرهنگ های فراموش شده در شاهنامه فردوسی، و آشنایی بیشتر با شخصیت اسطوره ای «ضحاک» و روایت متفاوتی از زندگی وی که بیضایی در نمایشنامه خود به آن پرداخته است و همچنین درک بهتر شیوه ی شخصیت پردازی، به کار رفته در آن کمک کند.

واژگان کلیدی: شاهنامه فردوسی، بهرام بیضایی، اژدهاک، شخصیت پردازی